

HR ready

HR Zonwering

TNO rapport

Een druk bezochte bijeenkomst op 18 januari bij de lancering van HR Zonwe-

De zonweringbranche doet al lange tijd haar best om de belangstelling voor haar producten te vergroten. Dit is een verre van eenvoudige zaak gebleken.

De consumentenvraag wordt nog steeds in belangrijke mate gestuurd door koopimpulsen als gevolg van weersinvloeden terwijl in de projectenmarkt architecten, projectontwikkelaars en andere bouwprofessionals zonwering nog vaak als sluitpost beschouwen en soms zelfs gewoon vergeten.

Aan de kant van regelgeving door de overheid telt zonwering als erkende vorm van isolatie en installatie ook al niet mee. Gelukkig heeft Romazo in ieder geval door haar deelname aan de NEN Commissie wel weten te bereiken dat zonwering een plaats in het maatregelenpakket ter bepaling van de EPC norm voor gebouwen heeft gekregen.

Al met al werd het hoog tijd om zonwering als product duidelijker te positioneren en haar vele voordelen met als speerpunt "Energiebesparing" naar de markt en de overheid te communiceren.

Een groot probleem hierbij vormde het feit dat het begrip "Zonwering" wel erg veelomvattend is en het niet zo eenvoudig was om alle vormen van werkelijk functionele zonwering simpel te communiceren.

Dit is de voornaamste reden waarom het idee werd geboren om te streven naar een erkend label waarbij alle vormen van functionele zonwering in de zin van een effectieve warmtewering kunnen worden benoemd. Hierbij is gekozen voor het label "HR Zonwering", analoog aan HR glas en HR CV ketels wat bij iedereen de perceptie van energiebesparing oproept.

Martin Straver hield een boeiend betoog over het ontstaan en de mogelijkheden van HR Zonwering.

Dit biedt vele voordelen:

Energiebesparing:

- Veel betere g-waarde dan zonwendend glas
- Veel lagere kosten voor koelen
- In stookseizoen toetreding actieve zonne-energie: minder stookkosten
- Veel soorten kunnen 's nachts

als extra isolatie dienen
Bouwkosten:

- Dankzij zeer lage g-waarde een kleinere of geen koelinstallatie nodig
- Bij buitenzonwering kan helder glas worden toegepast, dit geeft betere prestaties en minder ziekteverzuim.

Extra voordelen:

- Visueel en thermisch comfort
- Betere gezondheid door minder oververhitting door beter binnenmilieu en waar toepasbaar comfortabeler buitenleven en bescherming tegen schadelijk UV straling
- Imagoverbetering voor de branche

Overheid:

- Door normering kan zonwering in regelgeving worden gevat waardoor de mogelijkheid voor subsidie en/of BTW verlaging wordt gecreëerd. Op termijn zullen ook de mogelijkheden voor Energie Investeringsaftrek worden onderzocht.

Communicatie:

- De communicatie over functionele zonwering wordt vele malen eenvoudiger en daardoor effectiever, dit kan door eenvoudiger taalgebruik en eenvoudiger productvergelijking
- HRzonwering heeft duidelijk meerwaarde
- HRzonwering geeft duidelijke positionering als installatie i.p.v. alleen decoratie
- Meer toepassing in projecten
- Orderbedrag wordt groter

Ook mevrouw Ann Van Eycken, van de Belgische zusterorganisatie Verozo, had belangstelling voor HR Zonwering.

Om voldoende draagvlak en leverbaarheid te kunnen garanderen wordt het gebruik van HR Zonwering opengesteld voor de gehele zonweringmarkt. Iedere fabrikant, assembleur en monterend bedrijf kan dus in aanmerking komen voor het verkrijgen van het label HR zonwering mits deze aan de kwaliteitseisen voldoet.

De procedure:

SKG (Stichting Kwaliteit Gevelbouw) is het keuringsinstituut dat zich zal bezighouden met het controleren en certificeren van de gebruikte zonweringssystemen. In het kort gaat dit als volgt in zijn werk:

I.s.m. Romazo Breed zijn de kwaliteitseisen voor HR Zonwering bepaald waarbij zoveel mogelijk aansluiting is gezocht bij de Europese normen zoals de EN 14501, EN 13561, EN 13659 en EN 13363. De normstelling is dus niet zomaar willekeurig maar houdt zoveel mogelijk rekening met deze officiële normen. Deze kwaliteitseisen zijn vervat in het document **SKG-KE 700**.

HR Readyverklaring

Ter verkrijging van systeemgoedkeuring bezoekt SKG de systeem-

fabrikant of assembleur om na te gaan of dit bedrijf op correcte wijze omgaat met het verstrekken van een zogenaamde SKG HR readyverklaring voor het desbetreffende product. Met deze verklaring wordt aangeduid dat het product in ieder geval geschikt is als HR product. Echter dit is nog niet voldoende voor afgifte van een "HR ready" certificaat want dit kan alleen door het monterend bedrijf worden afgegeven.

HR-Certificaat

Voor de uitgifte van het HR-Certificaat is het monterend bedrijf verantwoordelijk. Immers er is pas sprake van een HR zonweringssysteem als niet alleen het product aan de eisen voldoet maar ook dat het automatisch wordt aangestuurd en aan de andere gestelde normen voor montage voldoet. Uiteindelijk ligt deze verantwoordelijkheid dus bij het monterend bedrijf dat voor de uitvoering zorgt.

SKG zal éénmaal per jaar de bedrijven bezoeken die zich gecertificeerd hebben als bedrijf dat HR-Certificaten mag uitgeven. Er zullen dan bij steekproef ook twee verschillende uitgevoerde projecten worden bezocht om na te

Leo Bakker gaf een toelichting op zijn onderzoek naar energie, comfort en zonwering.

Wouter Beck gaf een technische toelichting op HR Zonwering

gaan of alles volgens de kwaliteitseisen is uitgevoerd.

Eén van de kwaliteitseisen om de certificering voor het monteren van HR Zonwering en de uitgifte van HR certificaten te verkrijgen is het volgen van een Cursus HR Zonwering.

Deze cursus wordt uitgevoerd door de SVZ (Stichting Vakopleiding Zonwering). U kunt zich via de website www.vakopleidingzonwering.nl of info@svz.nl aanmelden voor deze cursus. Hierop is ook de PTT regeling van Stichting OOM van toepassing waardoor in de meeste gevallen 50% van het cursusgeld vergoed wordt.

Bedrijven die als fabrikant, assembleur of monterend bedrijf willen meedoen aan het label HR Zonwering, kunnen zich aanmelden bij SKG.

De HR-Certificaten zijn genummerd en te bestellen via het secretariaat van Romazo.

Alle details omtrent de kwaliteitseisen en de eisen voor certificering vindt u terug in het SKF 700 document. Dit document is op te vragen bij het secretariaat en staat op de binnenkort te openen ledenportal.

Grote invloed van zonwering op energieverbruik erkend

Tijdens een goed bezochte bijeenkomst heeft Romazo, de branchevereniging voor vakhandelaren in de zonwering- en rolluikenbranche, de kwaliteitskeurmerken HR Zonwering en HR+ Zonwering voor automatische zonweringssystemen gelanceerd. De introductie van het keurmerk HR Zonwering en de daaraan verbonden kwaliteitsrichtlijn betekent een belangrijke stap voor de branche omdat functionele automatisch geregelde zonwering kan worden geïdentificeerd. SKG (Stichting Kwaliteit Gevelbouw) is het keuringsinstituut dat zich zal bezighouden met controle en certificering. Het keurmerk zal door Romazo aan de gehele branche ter beschikking worden gesteld.

SP Tweede Kamerlid Paulus Jansen (links) krijgt van Romazo branchemanager Martin Straver het eerste exemplaar van het TNO rapport 'Energiegebruik, comfort en zonwering'. (Foto: NFP)

Martin Straver, branchemanager van Romazo, startte de lanceerbijeenkomst met een inleiding over HR Zonwering. "HR Zonwering kent veel voordelen met energiebesparing als uit-

gangspunt. HR Zonwering zelf zegt niets over de fysieke eigenschappen van het product maar het gaat om het warmtewerend effect dat het gelabelde product heeft. HR Zonwering identificeert alle soorten functionele automatische geregelde zonwering die een genormeerde directe invloed hebben op beperking van warmtetoetreding. HR zonwering en het daaraan gekoppelde keurmerk biedt voordelen voor alle bij de bouw betrokken partijen (van architect tot bouwprofessional), onder andere lagere bouwkosten, energiebesparing, visueel en thermisch comfort, minder schade door oververhitting, een beter werkklimaat. Het keurmerk rekent voor eens en voor altijd af met het vooroordeel dat zonwering niet veel meer toevoegt aan een gebouw dan zon weren", aldus Straver. "Zonwering is van grote invloed op het energiegebruik van gebouwen, vanwege de noodzakelijke verwarming en koeling. Automatische zonwering regelt dit op basis van stralingsintensiteit op de gevel en draagt tevens bij aan een aanzienlijke verbetering van het visuele comfort. Door het vervangen van handmatig bedienbare zonwering door automatische HR zonwering kunnen deze voordelen worden gewaarborgd."

Energiebesparing

Leo Bakker van TNO Delft ging in op het TNO-rapport 'Energiegebruik, comfort en zonwering'. TNO onderzocht in opdracht van Romazo welke invloed automatisch geregelde buitenzonwering heeft op energieverbruik en comfort.

"Automatisch geregelde buitenzonwering levert op kantoor 12 tot 23% meer energiebesparing op dan handmatig bedienende zonwering", vertelde Bakker. Op de onderzochte school varieert dat van

7 tot 25%, in het onderzochte appartement van 5 tot 14%. Bij een uitgekende combinatie van handbediende lichtwering in de winter en automatische zonwering in de zomer kan nog eens 7 à 8% extra energiebesparing worden bereikt." TNO maakt in het rapport onderscheid tussen twee vormen van comfort: 'visueel comfort' en 'thermisch comfort. In een comfortabel binnenklimaat, wordt aan beide vormen van comfort voldaan. "Daar is het prettig verblijven en werken", lichte Bakker toe. "Een slecht binnenklimaat, met hinderlijke schittering van het licht en waar sprake is van oververhitting, veroorzaakt echter productiviteitsverlies.

Vragen van Paulus Jansen aan de ministers van BZK en ELI:

1. Heeft u kennis genomen van het rapport 'energiegebruik, comfort en zonwering'?
2. Onderschrijft u de conclusie dat innovatie vormen van automatisch geregelde buitenzonwering voor een groot aantal gebouwtypen een zeer groot energiebesparingpotentieel hebben voor verwarming, koeling als verlichting, zowel bij bestaande als nieuwe gebouwen?
3. is HR Zonwering al opgenomen in de standaardberekeningsmethode en – software voor EPC/energielabel? Zo nee, wilt u bevorderen dat dit zo snel mogelijk gebeurt?
4. Komt HR zonwering in aanmerking voor Energie Investerings Aftrek? Zo nee, wilt u bevorderen dat dit zo snel mogelijk gebeurt?
5. Welke mogelijkheden ziet u om in het kader van het innovatiebeleid van het kabinet de doorontwikkeling van HR zonwering via integratie in gevelsystemen, optimalisatie van de automatische besturing, integratie met (de besturing van) andere gebouwinstallaties te bevorderen?

Kantoormedewerkers die zonwering, verlichting en temperatuur zelf kunnen regelen zijn productiever dan hun collega's die niet aan deze knoppen kunnen zitten. Het is daarom belangrijk dat gebruikers weten hoe ze een automatisch geregelde zonwering aan hun eigen wensen kunnen aanpassen". Bakker pleitte dat de bouwnijverheid zonwering, nu vaak nog een sluitpost, al in de ontwerpfase dienen mee te nemen. Een belangrijke doelstelling van het keurmerk is dat de zonwering binnen afzienbare tijd medebepalend wordt voor het energielabel van een gebouw. Dat was niet mogelijk, omdat er nog onvoldoende eisen bestonden waaraan functionele zonwering kon worden getoetst. Het TNO-onderzoek heeft ervoor gezorgd dat dit wel kan.

SP Tweede Kamerlid Paulus Jansen is voorstander van HR Zonwering en had diverse tips aan de branche.

Tweede Kamerlid SP

Speciale gast en SP Kamerlid Paulus Jansen beschreef het keurmerk HR Zonwering als 'een prachtig energiebesparend concept dat gouden kansen biedt'. Hij kreeg als eerste het TNO rapport uitgereikt. Amper een week na deze overhandiging heeft Jansen vragen gesteld aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Economische zaken, Landbouw en Innovatie over HR Zonwering en

Foto boven: De heren Chris Kollen, directeur Sunmaster en foto onder, de heer Herman van der Aa, directeur PBS, ontvangen uit handen van Olaf van Panhuijs directeur SKG het eerste SKG HR ready certificaat. (Foto:NFP)

de besparingen die men kan bereiken met deze automatische zonwering.

Met de presentatie van het TNO kennisoverdrachtproject en de aanwezigheid van SKG, die de certificering van HR Zonwering verzorgt, eindigde de middag. Na alle praktische zaken over cursussen die door de Stichting Vakopleiding Zonweringen worden gegeven ter certificering van bedrijven die zich met de verkoop en montage van HR Zonwering willen gaan bezighouden, werd de middag afgesloten. De eerste twee HR Ready certificaten zijn uitgereikt aan de bedrijven Sunmaster en PBS.

Nieuwe leden:

Wij verwelkomen ZOS Zonwering uit Serooskerke; A&W zonwering uit Harmelen en Veralux uit Sittard.

LAATSTE NIEUWS:

ES-SO Seminar over zonwering en energiebesparing tijdens de R+T op 29 februari 2012. De sprekers en onderwerpen zijn:

Peter Winters (9:30 a.m.)

President ES-SO – European Solar-Shading Organization
'Challenges and opportunities for the solar shading industry'

Wilhelm Hachtel (10:00 a.m.)

Manager MHZ Hachtel GmbH, GER-Leinfelden-Echterdingen, and President Verband Innenliegender Sicht- und Sonnenschutz e.V., GER-Krefeld.
'Solar shading solutions in low energy buildings'

Lieve Weytjens (10:30 a.m.)

Candidate Ph.D in Architecture, PHL Dpt. Arts & Architecture
'Summer comfort in low energy housing'

Steve Selkowitz (11:00 a.m.)

Head Building Technologies Department, Berkeley Lab, U.S.
'Demonstration of energy savings of solar shading'

Marilyne Andersen (11:30 a.m.)

Associate Professor of Sustainable Construction Technologies at the School of Architecture, Civil and Environmental Engineering of EPFL, Head of the Interdisciplinary Laboratory of Performance-Integrated Design (LIPID), Switzerland
'Solar shading and its influence on daylight and well-being'

U bent van harte welkom bij dit seminar. Voor meer informatie verwijzen wij u graag naar de ES-SO website: www.es-so.com of http://www.es-so.com/en/es-so-seminar-at-rt-2012-stuttgart.html?cmp_id=7&news_id=56&vID=38

Voor meer informatie over HR Zonwering verwijzen wij u graag naar de website van Romazo Consumenten: www.ro-ma-zo.nl